

EEN LIEFDESHUWELIJK

Van Monica Ali verscheen ook bij De Geus

*Brick Lane*

Monica Ali

# Een liefdeshuwelijk

Vertaald uit het Engels door Nadia Ramer

DE GEUS

Oorspronkelijke titel *Love Marriage* verschenen bij Virago Press,  
een imprint van de Little, Brown Book Group, Londen

Oorspronkelijke tekst © Monica Ali, 2022

Nederlandse vertaling © Nadia Ramer en De Geus bv, Amsterdam 2022

Omslagontwerp Paul Pollmann

ISBN 978 90 445 4637 8

NUR 302

Shumi  
deze is voor jou



## Zedig

Bij de familie Ghorami werd nooit over seks gepraat. Als de televisie aanstond en een tongzoenscène het zedige, naar kardamom geurende huis in gevaar bracht, werd die met een klik van het zwarte doosje prompt afgeknapt. Toen Yasmin voor het eerst ongesteld werd, had haar moeder haar een pak Kotex Maxi-maandverband toegestopt en gefluisterd dat ze de Koran niet aan mocht raken. Dat was verwarrend, want Yasmin raakte de Koran hoe dan ook niet aan, behalve op aandringen van haar moeder. Toch snapte ze het wel, want menstruatie had te maken met voortplanting, zoals ze bij biologie had geleerd. En de stippelijngrafieken in haar schoolboek waren op verbaasende maar onweerlegbare wijze verbonden met de acteurs die hun tong in elkaars mond duwden en zo ieders kijkplezier vergalden.

Nu – ze was inmiddels zesentwintig – wist Yasmin alles van seks af. Het menselijk lichaam had zijn geheimen allang prijsgegeven. Ze had met drie mannen het bed gedeeld en met nummer drie, Joe, een collega-arts in het ziekenhuis, was ze verloofd. Haar ouders, Shaokat en Anisah, mochten Joe graag omdat hij als arts per definitie een geschikte kandidaat was, en omdat iederéén Joe graag mocht – zo was hij gewoon. Mocht Anisah hopen dat haar dochter met een deugdzame islamitische jongen zou trouwen, dan hield ze die mening voor zich.

Yasmin zat omringd door medische studieboeken in klermakerszit op bed te wachten tot ze zou worden geroepen voor

het avondeten. Eigenlijk moest ze leren voor het zoveelste examen, maar ze kon zich niet concentreren. Vier opengeslagen boeken wekten een schijn van toewijding die ze in werkelijkheid niet kon opbrengen. In plaats daarvan bladerde ze door een tijdschrift dat iemand in de metro had achtergelaten. Op de cover stond: NEPSCHIEDING! GEHEIME HERENIGING! ZE IS EEN WRAK! Allemaal koppen over celebrity's, mét foto, van wie Yasmin er maar één kende. Dat maakte voor het amusementsgehalte niet veel uit. Al las ze liever verhalen over 'echte mensen'. Ze had net zitten lezen over een moeder met drie kinderen uit Doncaster die onlangs had ontdekt dat haar zevenjarige dochter niet haar eigen kind was; er had bij haar geboorte in het ziekenhuis een verwisseling plaatsgevonden. Wat mensen niet allemaal meemaakten! Zij, Yasmin, had niets om zich zorgen over te maken en zo veel om dankbaar voor te zijn.

Na morgenavond zou ze hierom lachen. Het werd vast niet zo erg als ze zich voorstelde. Haar ouders zouden Joe's moeder ontmoeten. Ze gingen met z'n allen bij haar thuis, in Primrose Hill, eten en zouden de trouwplannen bespreken en beleefd met elkaar converseren. Niets aan de hand.

Bij de gedachte aan haar ouders in dat onopvallend stijlvolle georgiaanse pand voelde ze een lichte misselijkheid opkomen. Ze slikte die weg.

Er zou heus niets gênants gebeuren. Het was onzinnig om zich zo druk te maken.

De slaapkamerdeur ging open en Arif glipte naar binnen. 'Die heeft me een damestuintje,' zei hij hoofdschuddend.

Yasmin schoof het tijdschrift onder een boek. 'Wegwezen,' zei ze. 'Ik ben aan het studeren.'

Zijn woorden drongen langzaam tot haar door. 'Wegwezen,' zei ze nog een keer.

Arif deed de deur dicht en leunde er met zijn slappe lichaam vrijpostig tegenaan. 'Je weet toch die foto – ik zei toch, elk ar-



tikel over haar gaat er maar over door – maar ik moest tantoe diep graven om hem te vinden. Wil je hem zien, Apa?’ Hij trok zijn telefoon uit zijn broekzak.

Yasmin had besloten zich niet door haar onaangepaste broertje uit de tent te laten lokken, wat hij ook probeerde. Maar toen Arif met zijn telefoon zwaaide, schoof ze onwillekeurig achteruit op haar bed en dook weg. Het laatste wat ze wilde zien waren de edele delen van Harriet Sangster. Ze vroeg zich – niet voor het eerst – af of Joe die beruchte foto van zijn moeder had gezien, naakt op haar rug met haar benen wijd en haar hoofd opgeheven, terwijl ze demonstratief en uitdagend in de camera staarde.

‘Het is een feministische foto,’ zei ze, en ze slaagde erin kalm te klinken. ‘Dat was een eeuwigheid geleden. Zoiets gaat jouw verstand te boven. Hou jij het maar bij porno. Je haarloze porno.’ De foto was een antwoord op de ‘ladette-cultuur’ van die tijd. Yasmin had hem niet gezien, maar er wel over gelezen. In een tijdperk dat zichzelf bestempelde als post-feministisch, post-idealistisch, post-ironisch, post-alles eigenlijk, had Harriet geschreven over de gevaren van de ‘schijt aan alles’-mentaliteit, de intellectuele armoede van het ‘eind van de geschiedenis’-denken, het idiote, oxymoronische geloof dat het niet cool was om ergens in te geloven. Ze had vooral geschreven over wat zij zag als de ‘nepempowerment van vrouwen’: het beeld van de zuipende ‘wilde meid’ die met haar gladgeschoren en -geharste seksualiteit, in Harriets ogen, bij wijze van softporno in mannenbladen de mannelijke fantasieën bediende. Harriet predikte haar eigen vorm van vrouwelijke bevrijding, inclusief seksuele vrijheid. Haar versie, die tegen de zeitgeist inging, had haar aandacht opgeleverd, al was dat soms absoluut geen positieve aandacht. Ondanks of juist dankzij die geschiedenis was ze redelijk beroemd geworden, en de foto was verleden tijd.

Arif glimlachte. ‘En Ma en Baba?’ Denk je dat zij ’m willen

zien? Misschien hebben ze 'm al gezien. Weet je, Joe zei dat ik morgen ook moest komen eten.'

'Nu oprotten!' Ze pakte het zwaarste boek van het bed.

Arif haalde zijn schouders op. 'Jij kunt totaal niet richten.'

'Etterbak.' Hij had de foto vast al maanden geleden gezien. Sinds wanneer vond Arif het moeilijk om iets op internet te vinden? Hij had gewoon gewacht; voor een zo groot mogelijk schokeffect had hij hem bewaard tot nu, de dag voordat de twee gezinnen elkaar zouden ontmoeten.

'Heb je aan Ma ook uitgelegd dat het feministisch bedoeld is en zo? Ze heeft Harriets boek gekocht, het eerste, oké, over al haar minnaars, alle mannen – en vrouwen –, heel *feministisch* allemaal. Maar ik denk niet dat Ma het goed begrepen heeft. Want ze was het aan het lezen, oké, ze stond in de keuken. Je had haar gezicht moeten zien, Apa! Ze stond bij de vuilnisemmer met haar voet op de pedaal, zodat het deksel openstond. En toen ze mij zag, liet ze het erin vallen. Boven op het afval. Gegeneerd en zo, weet je.'

Toen Yasmin het studieboek zoals voorspeld onhandig in zijn richting keilde, lachte hij, maar vertrok, en Yasmin sprong op en begon door de kamer te ijsberen, terwijl ze haar gedachten op orde probeerde te krijgen.

## Baba

Tegen achten had ze honger. Terwijl ze voor de gesloten keukendeur stond te luisteren naar het gesis en gekletter, vroeg ze zich af of ze naar binnen moest gaan om Ma te helpen of weer naar boven zou sluipen.

‘Kom, Mini,’ riep haar vader vanuit de woonkamer. Volgens hem was Mini haar koosnaam, maar verder noemde niemand haar zo. ‘Kom bij me zitten.’

Baba keek niet op van zijn tijdschrift toen Yasmin op de bank ging zitten. ‘Je moeder is vandaag laat met het eten omdat ze zeker tien uur bezig is geweest met het bereiden van *shukto*, *alu dom*, *dal pakora*, *kachori* en wat al niet. Elke lekkernij die je kunt bedenken heeft ze klaargemaakt. Ik heb al wel honderd keer gezegd dat we te eten zijn uitgenodigd, geen eetkraampje gaan beginnen, maar ik spreek voor dovemansoren. Dit soort dingen verdraag ik nu al jaren. Mevrouw is zo koppig als een ezel.’ Hij zuchtte en sloeg de bladzijde om.

‘Misschien kunnen we van alles een heel klein beetje meenemen,’ zei Yasmin. Maar ze wist dat dat ijdele hoop was. Ze zouden plastic tassen vol tupperware en metalen bakjes meeslepen in plaats van een elegant plateau exotische lekkernijen te presenteren. Harriet zou natuurlijk zo beleefd zijn om niet te laten merken hoe vermakelijk ze het vond.

‘Van deze term heb ik nog nooit gehoord: “spookoperaties”.’ Baba wendde zich tot Yasmin om te zien wat zij ervan dacht. ‘Er is een heel artikel over het grote aantal Amerikaanse artsen dat hiervoor wordt aangeklaagd. Wil je mijn mening horen?’

Dat wilde ze wel. Er was weer een berg rommel in de erker verschenen. In dit huis schoten de spullen uit de grond als paddenstoelen in een vochtig, donker bos. Dozen en tassen vol onbruikbare voorwerpen, die zouden eindigen in de garage of de logeerkamer, of bij burelen die geen nee konden zeggen tegen de tweedehandsslacentrifuges die mevrouw Ghorami aan hen opdrong. Weinig van de twee-onder-een-kapwoningen met grof gepleisterde witte gevels ontkwamen aan de stroom goederen uit Beechwood Drive 23.

Baba zette zijn bril af en dacht na. Dat was een gewoonte van hem: wanneer hij nadacht, zette hij zijn bril af – een bifocale – en vouwde die op, alsof hij de waarheid slechts kon zien door naar binnen te kijken in plaats van naar buiten. Hij zat met rechte rug op een houten stoel aan de ruw grenen keukentafel die dienstdeed als bureau, met opgestapelde ordners en lades erop en eronder. Hij had ook een kantoor – ‘de voorkamer’ noemden ze het – dat een paar jaar terug met veel vertoon was ingericht toen hij maat werd in de huisartsenpraktijk waar hij al tien jaar werkte: aan de muren planken met wetenschappelijke boeken en tijdschriften in ringmappen; in het midden een groot mahoniehouten bureau afgewerkt met leer en koper, en een intimiderende, met zwart leer beklede draaistoel. Wanneer Baba een belangrijke mededeling had of Arif trakteerde op een van zijn preken, over diens stuurloosheid, onvolwassenheid en het feit dat hij geen verantwoordelijkheid nam voor zijn toekomst, vonden deze interventies plaats in de voorkamer. Voor al het andere zat hij liever in de woonkamer; hij las aan de eettafel, en als hij televisie wilde kijken, draaide hij gewoon zijn stoel om in plaats van te zwichten voor het comfort van de bank of de leunstoel.

‘Het is een kwestie van toestemming, Mini,’ zei hij, toen hij klaar was met zijn overpeinzingen. ‘De patiënt moet niet zomaar zijn handtekening zetten, hij moet toestemming geven na te zijn geïnformeerd. Als hij niet weet wie de ingreep zal

uitvoeren, is hij niet voldoende geïnformeerd.'

'Ja, Baba.' Yasmin wist dat hij meer van haar verwachtte. Hoe kon hij immers als leraar optreden als zij zich niet als leerling opstelde?

Maar ze was er totaal niet bij met haar gedachten. Ze had buikpijn van de honger en de bezorgdheid. Ze onderdrukte nu al wekenlang – ternauwernood! – haar zorgen over de ontmoeting tussen Harriet en haar ouders. De overweldigende werkdruk had daarbij geholpen, net als – tot op zekere hoogte – Joe's geruststellende woorden. Harriet zou zich niet alleen van haar beste kant laten zien, ze zou verrukt en gecharmeerd zijn van haar ouders. Ze is natuurlijk dol op jou, had hij gezegd, maar ze vindt het jammer dat je niet wat Indiaser bent. Je ouders daarentegen zijn authentiek genoeg om haar een orgasme te bezorgen.

Ze probeerde het uit haar hoofd te zetten, maar het bezorgde gevoel blééf, net als de kat van de burens, die maar zat te miauwen op de vensterbank. Nu was het bijna zover en besefte ze dat ze de verkeerde zorgen had onderdrukt. Harriets ware mening over Shaokat en Anisah zou schuilgaan onder de mantel der Engelse beleefdheid en deed er hoe dan ook niet toe. De Engelse middenklasse bemoeide zich niet met de trouwplannen van hun kinderen. Maar Harriet Sangster dreigde in het huis van de familie Ghorami seks te introduceren – had dat al gedaan – en zij kon niet met een druk op de knop onschadelijk worden gemaakt. Wat zou er gebeuren als ze, zoals was gebeurd tijdens Yasmins eerste bezoek aan het huis in Primrose Hill, per se haar verzameling Indiase erotische kunst wilde laten zien? Of op een van haar stokpaardjes ging zitten en bijvoorbeeld begon over de culturele betekenis van schaamhaar?

Bij de gedachte aan Ma die Harriets boek in de prullenbak liet vallen, balde Yasmin haar vuisten. Ze zag al voor zich hoe ze morgenavond naar huis zouden rijden, in stilte, Ma zacht-

jes huilend op de rijdersstoel en Baba met zijn blik strak op de weg gericht. Ze stelde zich voor hoe ze in de voorkamer zou worden ontboden, hoe ze voor haar vader zou staan, terwijl hij in de zwartleren stoel zat en zijn lippen bevochtigde, zoals hij altijd deed wanneer hij iets belangrijks te zeggen had.

‘Dit is een mooie,’ zei Baba. ‘Luister maar, dan kijken we of we hem samen kunnen oplossen. Een 59-jarige verwarde man met koorts, trombocytopenie, uitslag en nierfalen.’

Yasmin ging voorover zitten alsof ze goed oplette, maar haar gedachten dwaalden af. Ze stelde zich aan, en dat wist ze. Zo zou Harriet zich nooit gedragen. Ze zou zich laten voorstaan op haar culturele gevoeligheid. Zoveel was zeker. En Baba zou haar nooit verbieden om te trouwen met de man van haar keuze, wat hij ook mocht denken van diens moeder. En wat Ma betreft, nou, die was tevreden zolang ze zich met de trouwplannen kon bezighouden. Ma was trots dat haar dochter met de zoon van een beroemde schrijver zou trouwen, iemand die niet alleen boeken, maar zelfs een opera had geschreven, en toneelstukken die op de radio waren uitgevoerd. Dat had ze zelf met zoveel woorden tegen Yasmin gezegd, en tegen de burens, en tegen haar familieleden op drie continenten. Het kwam puur door Arif en zijn getreiter dat Yasmin nu zo overdreven bezorgd was.

‘De patiënt was in orde tot drie dagen vóór opname,’ las Baba hardop voor. Hij was dol op de casussen in de *New England Journal of Medicine*, en ze vormden zijn favoriete vader-dochteractiviteit. ‘Op dat moment traden braken, diaforese en vermoeidheid op... Tegen de tijd dat hij op de eerste hulp werd gezien, was hij niet aanspreekbaar, niet in staat op zijn benen te staan, maar hij reageerde wel op pijnprikkels... Kom...’ Hij onderbrak zichzelf en gebaarde dat ze bij hem moest komen staan om over zijn schouder mee te lezen. ‘Er staat nog veel meer.’

Yasmin stond naast haar vader en probeerde de informa-

tie in zich op te nemen. *Bloeddruk 132/82 mmHg, hartslag 110, ademfrequentie 26 keer per minuut, saturatie 94 procent, waarbij de patiënt extra zuurstof krijgt toegediend, 2 liter per minuut via een neusbril. Dilatie pupillen 3 mm, geen pupilreflex. De huid voelt warm aan...* Ze kon zich niet verder concentreren op de bijzonderheden. In plaats daarvan wierp ze steelse blikken op Baba en probeerde hem te zien zoals Harriet hem morgen zou zien, de Indiase arts in zijn te ruime bruine pak en met zijn te brede das. Zoals hij zat, zo keurig rechtop. Waardig, vond Yasmin. Had ze altijd gevonden. Al op veertienjarige leeftijd was hij de langste man van zijn dorp in West-Bengalen geweest. En hoewel een mens, zoals Baba graag vertelde, vanaf zijn veertigste elke tien jaar gemiddeld anderhalve centimeter kromp, was hij op zijn zestigste nog net zo lang als toen.

‘Arif kan morgenavond beter niet met ons meegaan,’ zei ze ineens. ‘Joe heeft hem uit beleefdheid uitgenodigd, maar Harriet verwacht alleen ons drieën.’

Baba keek op en trok één dikke witte wenkbrauw op. ‘Ben je bang dat er niet genoeg te eten zal zijn? Je moeder is vastbesloten een voorraad voor twee tot drie maanden mee te nemen.’

‘Nee,’ zei Yasmin. ‘Het is... kun je haar trouwens niet tegenhouden? En als Arif meegaat, zal hij... Ik weet niet, je weet het nooit met hem!’

‘Wind je niet zo op, Mini. Arif blijft thuis. Maar je moeder neemt gewoon mee wat ze heeft gekookt, want zo is ze nou eenmaal en het zou gemeen zijn haar daarvan te weerhouden.’ Hij richtte zijn aandacht weer op de casus, en Yasmin voelde een steek van schaamte.

Baba was in het algemeen geen voorstander van opwinding. Hoewel het bij jonge kinderen en geestelijk labiele mensen moest worden gedoogd, was het anderszins reden tot terechtwijzing. Zijn leven was ordelijk. Hij werkte, bestudeerde zijn tijdschriften, nuttigde samen met zijn gezin de maaltijd en dronk nu en dan een kleine, afgepaste hoeveelheid whisky uit

een robijnrood kristallen whiskyglas dat hij samen met de fles bewaarde in de bovenste la van het mahoniehouten bureau. Hij keek het nieuws, documentaires over landen waar oorlog woedde, en op zondag het weekoverzicht van *EastEnders* samen met Anisah, een trouwe kijker van allerlei soaps. Van tijd tot tijd kwam hij met commentaar, en of dat nou kleine huiselijke drama's of de toestand in de wereld betrof, het kwam meestal op hetzelfde neer: een rustig, geregeld leven leiden is het ware geluk.

'Meningkokken?' opperde Yasmin na verder te hebben gelezen. 'Wat denkt u, Baba?'

Baba zette zijn bril af. 'Ik verheug me erop mevrouw Sangster te ontmoeten,' zei hij. 'Het is een heuglijke gebeurtenis. Mijn enige dochter gaat trouwen. De families komen voor het eerst samen. Niets zal deze avond kunnen verpesten, Mini. Ik hoop dat jij er ook zo over denkt.'

Yasmin voelde tranen branden. Ze knipperde met haar ogen en beet op haar onderlip. Het duurde even voordat ze kon uitbrengen: 'Dank u, Baba.'

Hij begon de medische voorgeschiedenis hardop te analyseren en hij vond Yasmins diagnose verdedigbaar, gezien de vlekkerige uitslag op de onderbuik, maar dacht uiteindelijk dat het hoogstwaarschijnlijk ging om trombotische trombocytopenische purpura, en hij lichtte uitgebreid toe waarom hij dat dacht.

Terwijl hij praatte, knikte Yasmin maar ze luisterde nauwelijks. Ze voelde een kinderlijke opluchting, alsof haar vader onder haar bed had gekeken en haar had verzekerd dat er geen monsters onder verstopt zaten. Haar vader verheugde zich erop mevrouw Sangster te ontmoeten. Natuurlijk verheugde hij zich daarop! Harriet was achtenswaardig en werd hooggewaarderd. Ze was niet een of andere pornoster, zoals Arif zo ijverig insinueerde. Ze schreef boeken over feministische literatuur en theorie, gaf les aan twee universiteiten en maakte



deel uit van het bestuur van minstens drie liefdadigheidsinstellingen. Het drukkende gevoel op Yasmins borst trok weg en ze liep met een licht gevoel (misschien ook een beetje van de honger) de keuken binnen toen Ma hen eindelijk had geroepen voor het eten.

## Ma

Yasmin had de keuken nog nooit netjes gezien. Ze had hem ook nog nooit in deze staat gezien. Ma had er zodanig huisgehouden dat Baba op de drempel een onzeker stapje terug deed. Het sierde hem evenwel dat hij doorzette en zonder een woord te zeggen zijn plek aan tafel innam. De keuken was Ma's terrein en zij bestierde hem zoals haar goeddunkte.

'Te warm,' zei Ma, het zweet glinsterend op haar hoge, ronde wangen. 'Vanavond alleen rijst met groente.' Ze zette de radio zachter. Die stond altijd aan voor de gezelligheid.

'Uitstekend,' zei Baba, die een voorstander was van eenvoudig voedsel.

'Wow, Ma,' zei Yasmin gebarend naar de stomende pannen met curry en de dienbladen vol gefrituurde hapjes; er liepen stroompjes condens langs de ruit. 'Dat had u niet allemaal hoeven doen.'

'Wel,' zei Ma, 'morgen geen tijd. Ik moet met meneer Hartley naar Woolwich.'

'Ik bedoel... ' Yasmin maakte haar zin niet af. 'Ik bedoel dat het fantastisch is. Dank u wel, Ma.'

Ma wiebelde met haar hoofd als om te zeggen: *Doe niet zo mal* en ook: *Kijk hoeveel afwas er is*. Ze kon met haar ogen en haar hoofdbewegingen hele zinnen overbrengen. Ze schepte op voor Baba en Yasmin en vulde een derde bord, voor Arif, hoewel die nog niet aan tafel was verschenen. Ze had zelf geen honger, legde ze uit, omdat ze de hele dag kleine beetjes had geproefd.

‘Waarom kan die jongen niet naar beneden komen zonder dat je hem drie keer moet roepen?’ zei Baba. ‘Ah, daar heb je hem.’

Arif pakte zijn bord. ‘Ik eet in mijn kamer, oké. Heb het kapot druk.’

‘Ga aan tafel zitten,’ zei Baba. ‘Vertel me tijdens het eten maar waar je het zo druk mee hebt.’

‘Heb ik al verteld,’ zei Arif. ‘Ben een app aan het ontwikkelen.’

‘Heb je daar een sociologiediploma voor nodig?’ In Shaokats ogen had zijn zoon nergens een sociologiediploma voor nodig. En deze mening was in de twee jaar die er sinds Arifs afstuderen waren verstreken alleen maar sterker geworden.

‘Laat maar,’ zei Arif, terwijl hij naar de deur liep.

‘Zet dat bord op tafel. Je hebt het te druk om te eten.’

Arif aarzelde. Yasmin wist welke afweging hij maakte. Hij kon zijn vaders kalm uitgesproken bevel negeren zonder dat er iets van zou worden gezegd. Maar op de eerste dag van de volgende maand zou hij erachter komen dat zijn toelage was gehalveerd of zelfs was stopgezet. Zijn eergevoel of zijn portemonnee? Welk van de twee zou hij vanavond behouden?

‘*Nikuchi koreche,*’ zei Arif zachtjes. Flikker op. Hij zette het bord neer en liep weg.

‘Niet naar boven brengen straks,’ zei Shaokat tegen zijn vrouw. ‘Hij heeft er niets aan als je hem verwent.’

Anisah maakte een bevestigende hoofdbeweging en ging met een diepe zucht zitten.

‘Waarom brengt u meneer Hartley naar Woolwich?’ vroeg Yasmin. Meneer Hartley was de oude man die naast hen woonde. Hij was al stokoud geweest toen ze twintig jaar geleden in deze straat waren komen wonen, herinnerde Yasmin zich. Voor die tijd hadden ze gewoond in een opeenvolging van huurhuizen die in een paar opzichten op elkaar leken. Het verkeer denderde er de hele nacht langs en wanneer je een

stap buiten de deur zette, bevond je je direct in de mensenmassa en werd je verstikt door uitlaatgassen. Baba zei altijd dat je meer waar voor je geld kreeg als je aan een hoofdweg woonde, dus Yasmin was verrast geweest door de stilte hier. 'Weet je hoe het hier heet?' had Shaokat zijn dochter gevraagd terwijl de verhuizers met dozen en meubels sjouwden. 'Ja, Baba, Tattton Hill.' Baba had zijn hoofd geschud en een weidse armbeweging gemaakt naar de slaperige huizen met hun jaloezieën half neergelaten tegen de zaterdagochtendzon, naar de glanzende heggen en de blinde garagedeuren, naar de gazons en de breedgeschouderde bomen langs de weg. 'Het heet: ons kleine stukje paradijs op aarde,' had hij plechtig gezegd.

'Bréngen?' zei Shaokat. 'Als je moeder auto leerde rijden zou ze hem kunnen brengen. Ze gaan samen met de bus, al kent hij de weg beter dan zij.'

'Waarschijnlijk ik verwen hem,' zei Ma. 'Ik ga hem brengen naar de man die naalden in hem steekt om de artritis te genezen.'

'Acupunctuur!' zei Baba snuivend.

'Hij zou u in zijn testament moeten laten opnemen, Ma. U doet meer voor hem dan zijn eigen kinderen.' De dochter en kleinkinderen van meneer Hartley woonden ergens in West-Londen, en zijn zoon woonde in Morden. Toch kwamen ze maar één of twee keer per jaar op bezoek. Verschrikkelijk, vond Yasmin. Zij had met de paplepel ingegoten gekregen dat familie op de eerste plaats kwam; dat het gezin Ghorami weinig contact had met de rest van de familie kwam gewoon door de omstandigheden.

'Testament?' zei Ma met een geschokte uitdrukking op haar gezicht. 'Ben ik een aasgier die pikt in zijn vlees en botten? En meneer Ackerman? Ik moet mij ook voeden met zijn lijk?' Meneer Ackerman woonde op nummer 72, nog iemand die Ma's mantelzorg ontving. Meneer Coombs, die op de hoek woonde, was dol op Ma's lamsbiryani.

‘Nee, je bent een engel,’ zei Baba. ‘Als hij je zijn huis nalaat, kun je een opvang voor eenzame witte oude mannen beginnen.’

‘Kletskoek,’ zei Ma.

‘Ik kan niet kiezen,’ zei Ma, die gebogen stond over de twee outfits die op haar bed lagen uitgespreid. ‘De eerste indruk is zó belangrijk.’ Ze had Yasmin gewenkt om binnen te komen.

Yasmin staaarde naar een zijden jurk met een extreem opzichtig patroon en kleurenpalet, vogels en bloemen, turquoise, paars en fel lichtgroen. Met behulp van een team stylisten zou een topmodel er misschien mee weggkomen. Ma, die klein en mollig was, zou hij absoluut verschrikkelijk staan.

‘Voel,’ zei Ma. Ze streeelde de stof en spreidde de plooiën uit. ‘Zo prachtig materiaal, en maar tien pond uit de kringloopwinkel.’

‘Die parkieten zijn erg... opvallend,’ zei Yasmin, terwijl de moed haar in de schoenen zonk bij de gedachte een excentriek uitgedoste Anisah te moeten voorstellen aan de immer elegante Harriet.

‘Maar dit mantelpak misschien is beter voor een eerste indruk.’ Ma ging door naar optie nummer twee: een bruine rok met dito jasje van een stof die niet zou misstaan als bankbekleding, gecombineerd met een witte blouse die er zeer ontvlambaar uitzag.

Zou Harriet haar gezicht in de plooi weten te houden als haar ouders binnenkwamen in bijpassende bruin-witte outfits? Waarom kon Ma zich na al die jaren nog steeds niet kleeden als een normaal iemand? Zo moeilijk was het niet. Het enige wat ze hoefde te doen was om zich heen kijken en de rest van de wereld nadoen.

‘Ik weet het niet,’ zei Yasmin. ‘Ik vraag me af... waarom trekt u niet een van uw sari’s aan? U ziet er altijd fantastisch uit in een sari.’

‘Nee, nee,’ zei Ma. ‘Mevrouw Sangster zal denken: die ma-  
ma van Yasmin is achtergebleven. Waarom past ze niet aan en  
integreert ze niet. Daarom zeg ik: de eerste indruk telt.’

*Authentiek genoeg om haar een orgasme te bezorgen.* Een sa-  
ri zou ongetwijfeld de beste keuze zijn. Maar wat moest ze  
in hemelsnaam tegen Ma zeggen? Trek iets authentieks aan  
morgen? Laat die gênante kleren thuis? Zelfs dat zou geen ef-  
fect sorteren. Ma had haar mening gevraagd, maar Ma had er  
een handje van meningen die haar niet aanstonden rustig te  
negeren. Zoals Baba graag zei, was er niemand die op zo’n  
lieve manier koppig kon zijn als zij.

‘De jurk dan,’ zei Yasmin.

‘Slimme meid!’ riep Ma uit, alsof Yasmin voor een examen  
was geslaagd. ‘Mee eens. Luister, je vader maakt zorgen dat ik  
ga de verkeerde dingen zeggen morgen, dus ik heb voorbe-  
reid. We gaan hebben over de bruiloft, en ook over het weer.  
Over die twee dingen zeker. En ik heb een artikel gelezen over  
salariskloof, en een over meisjes en exacte vakken. Dat zijn  
geschikte onderwerpen, ben jij dat met mij eens?’ Ze keek ge-  
spannen naar haar dochter.

Ma had zich voorbereid en zich ingelezen. Ze had Harriets  
eerste boek gelezen, althans een deel ervan, voordat Arif haar  
op heterdaad betrapte. Ze had nagedacht over wat ze zou zeg-  
gen, wat ze zou aantrekken. Yasmin wilde zich verontschuldigen,  
maar waarvoor precies, en hoe?

‘Zeer geschikt,’ zei Yasmin, wat bij de familie Ghorami de  
hoogste lof betekende.